

Фінансування Ісламської Держави

*Роботу виконано на кафедрі країнознавства
і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки
Науковий керівник: **Н. І. Романюк** – кандидат
географічних наук, доцент кафедри
країнознавства і міжнародних відносин
СНУ ім. Лесі Українки*

Аналізуються основні джерела фінансування Ісламської Держави. Показано, що це терористичне об'єднання постійно диверсифікує засоби й способи поповнення власних резервів для досягнення стратегічних цілей.

Ключові слова: Ісламська Держава, джерела фінансування, терористичне об'єднання.

Kondratiuk L. L. The Funding Islamic State. In the submitted materials analyzed main sources of funding of the Islamic State. It shows that this terrorist association diversifying the means and ways to replenish its own reserves, in order to achieve strategic goals.

Key words: The Islamic State, sources of funding, terrorist association.

Актуальність теми дослідження. У XXI ст. існує дуже багато загроз для безпеки як окремої держави, так і світу загалом. Однією з таких загроз є міжнародний тероризм, жертвами якого одночасно стають сотні людей. Тероризм сьогодні – це об'єктивне, реальне, системне явище сучасного світу, серйозна професійна діяльність та потужний бізнес. Особливістю сучасного тероризму є активна діяльність терористичних організацій, які мають величезні інформаційні, фінансові, технологічні та інші можливості. Однією з таких терористичних організацій є «Ісламська Держава» (ІД).

Активізація діяльності (ІД) як однієї із найпотужніших терористичних організацій по-новому формулює завдання боротьби з нею й вимагає вжити жорстких заходів щодо контролю за її фінансовими потоками. Тому дії щодо виявлення та ефективного блокування каналів фінансової підтримки терористів повинні бути одним із ключових напрямів боротьби проти ІД. Адже саме фінансування надає можливості для здійснення терористичних актів, забезпечення відповідної підготовки терористів, їх технічне оснащення та інші необхідні витрати, а його припинення служило б найкращою зброєю в боротьбі з тероризмом.

Мета дослідження полягає у встановленні та вивченні основних способів, фінансових інструментів та схем фінансування терористичного об'єднання ІД.

У контексті проблематики цього питання необхідним є вирішення таких **завдань**: охарактеризувати основні джерела фінансування; з'ясувати їхню специфіку: дослідити їх значення у світовій фінансовій системі.

Результати дослідження. Метою діяльності ІД є створення ісламської держави, що живе за законами шариату з нечіткими кордонами й подальшим приєднанням територій. На сьогодні ІД взяла під контроль частину території Іраку та Сирії, рівну за площею Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, з населенням більше десяти мільйонів осіб. За потужністю діяльності

організація займає перше місце в історії сучасного тероризму. Виходячи з оцінок експертів, лише у сфері природних ресурсів, нині управління активами ІД складає понад 2 трлн дол. США, а загальний обсяг доходів складає 2,9 млрд дол. США [7].

Особливе місце у поповненні фінансових резервів і значну частку у структурі доходів ІД відіграє нафта (рис. 1). Ірак займає 4 місце у світі за експортуванням нафти й на території країни розміщено 40 % світових запасів цього природного ресурсу. ІД підконтрольні декілька нафтових родовищ у Сирії та Іраку. Організація контролює 10 нафтових родовищ у Сирії в Дейр-ез-Зор і провінції Ракка. Найбільшими з них є Аль-Омар, Танак і Джарфа. Сумарний об'єм виробничої потужності цих родовищ становить 60 000 барелів на день. В Іраку, за даними Міжнародного енергетичного агентства, під контролем терористів перебувають 13 нафтових родовищ у провінціях Ніневії, Анбар, Салахеддін і Кіркук із сумарною виробничою потужністю 60 000 барелів на день [2].

ІД також отримала контроль над двома нафтопереробними заводами в Сирії та Іраку, а також контролює кілька насосних станцій в обох країнах. Боротьба все ще продовжується за контроль нафтопереробного заводу Байцзи, на частку якого припадає одна третина іракського нафтовидобутку. В більшості випадків ІД тримає родовища, резервуари, танкери й вантажівки недоторканими. Продаж нафти та нафтопродуктів здійснюється через дилерів та посередників до Йорданії, Ірану, Курдистану та Туреччини.

Загалом, угруповання контролює понад 60 % потужностей із видобутку нафти у Сирії й менше 10 % в Іраку. Загальна виробнича потужність складає від 80 000 до 120 000 барелів на добу, а прибуток становить від 2 млн дол. США до 4 млн дол. США у день (барель нафти на чорному ринку продається за пільговою ціною від 25 до 50 дол. США) [6]. За підрахунками уряду США, нафтові операції приносять терористам у середньому 2 млн дол. США в день. Ґрунтуючись на цих цифрах, експерти вважають, що щорічний прибуток може становити від 730 млн. дол. США до 1460 млн дол. США [6].

Сьогодні ІД активно розширює свою діяльність у Лівії й створила нову базу недалеко від Європи. Це місто Сирт – порт на середземноморському узбережжі Лівії, який став першим центром управління угруповання за межами Сирії та Іраку. Це дасть змогу ІД генерувати доходи від нафти й готувати нові теракти.

Природний газ є ще одним засобом збільшення фінансових резервів ІД (рис. 1). Терористи здобули контроль над декількома родовищами природного газу в Сирії та Іраку, у тому числі контролюють найбільший іракський басейн природного газу Аккас, розміщений у провінції Аль-Анбар. Виробнича потужність видобутку природного газу, який перебуває під контролем бойовиків складає 1360 м³ на суму 81,6 млн дол. США [6]. У зв'язку зі зниженням вартості природного газу на міжнародних ринках, обсяги виробництва скоротилися на 50 %, тому відповідно прибутки впали на половину.

Збільшення фінансів відбувається також за рахунок продажу фосфатів, цементу та сірки. ІД взяла під контроль Akashat Phosphate Mine, розміщений у провінції Аль-Анбар в Іраку. За даними іракської державної компанії, яка спеціалізується на виробництві фосфатів, в цьому регіоні можливо видобувати 1 млн тонн фосфатів у рік, а з повною виробничою потужністю можливість видобутку може скласти 3,4 млн т/рік [7]. Запаси шахти становлять понад 10 млрд т. ІД продає їх за зниженою ціною в 50 дол. США за тонну, проте ринкова ціна фосфатів складає 110 дол. за тонну. Річний дохід від продажу фосфатів на чорному ринку може генерувати від 50 млн дол. США в рік.

Окрім того, ІД встановила контроль над заводом поблизу міста Аль-Каїм, який спеціалізується на виробництві сірчаної кислоти (1,5 млн тонн/рік) і фосфорної

кислоти (400 000 т/рік). Ці продукти продаються за середньою ціною, яка складає 200 дол. США за тону сірчаної кислоти й 800 дол. США за тону фосфорної кислоти. Річний дохід від продажу цих продуктів приблизно може скласти 620 млн дол. США в рік, або 300 млн дол. США в рік, якщо продажі будуть здійснюватися навіть за зниженою ціною на 50 %.

ІД також контролює п'ять великих цементних заводів у Сирії та Іраку. Найбільшим із них є завод Mishraq Sulphur State Company (належить французькій компанії), розміщений в Айн-аль-Араб (провінція Алеппо). Загальні виробничі потужності цього підприємства становлять понад 3 млн т/рік [9]. На цементному заводі «Guris» виробничі потужності становлять 1,5 млн т/рік. Виробнича потужність іракських заводів із комбінованим виробництвом в Ель-Фаллуджі, Аль-Анбарі й Аль-Каїмі становить 3 млн т/рік. Доходи від продажу продукції цих підприємств можуть скласти до 583 млн дол. США в рік, якщо середня ринкова ціна буде в розмірі 80 дол. США за тону, або 292 млн дол. США, якщо продажі будуть здійснюватися за 50 % знижкою. Серед інших об'єктів, які перебувають під контролем терористів є підприємства, що спеціалізуються на видобутку сірки та солей [10].

Ще одним джерелом фінансування ІД є продукція сільського господарства. Ірак та Сирія багаті на родючі ґрунти та спеціалізуються на вирощуванні різноманітних зернових культур. За даними ООН, іракські провінції Ніневія й Салах-ад-Дін, які взяті під контроль терористами мають найбільш родючі в країні ґрунти, на них вирощується понад 30 % пшениці та 40 % ячменю. Загалом у районах, що перебувають під контролем ІД припадає 40 % від щорічного вирощування пшениці та 53,3 % – ячменю [5]. За даними Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН, терористи транспортують пшеницю в Сирію, щоб переробити її в борошно, а потім продають її іншим країнам через посередників. Доходи від торгівлі пшеницею та ячменем на чорному ринку можуть складати близько 120 млн дол. США [3].

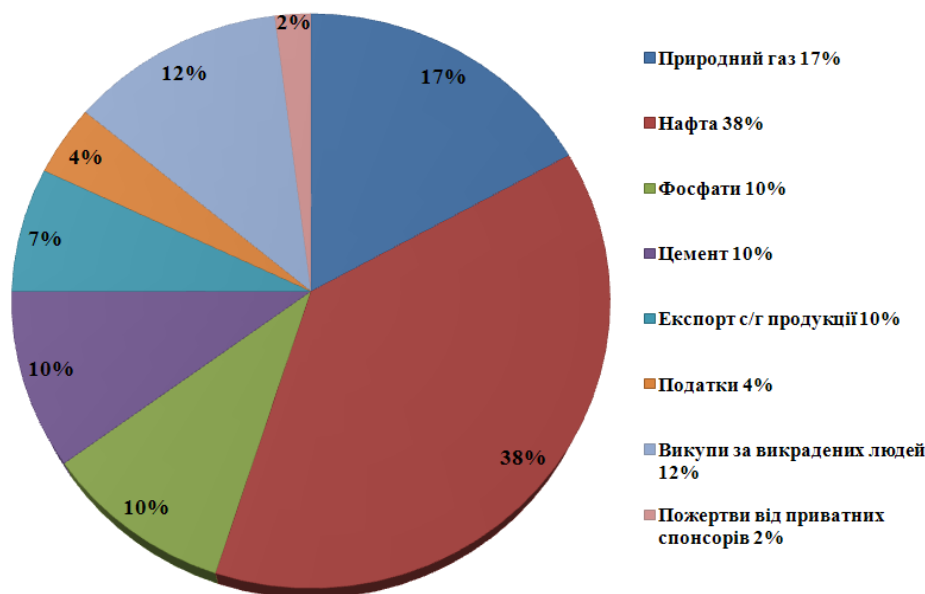

Рис. 1. Структура доходів Ісламської Держави

Найбільш ефективний спосіб фінансування ІД – це практика терору проти місцевих жителів і міжнародних туристів. Із моменту свого створення організація поповнювала свої фінансові резерви за рахунок викупу викрадених людей. Це джерело фінансування переважно спрямовувалося на бізнесменів, місцевих

політиків, священнослужителів та іноземних громадян. Згідно з оцінками, доходи організації за рахунок викупу людей збільшуються на 10 млн дол. США за місяць [4]. У структурі доходів ІД на викуп за викрадених людей припадає 12 % (рис. 1).

У своєму прагненні встановити адміністративний і цивільний контроль над загарбаною територією ІД запроваджує податки на різноманітні види комерційної діяльності. За попередніми підрахунками, лише в місті Мосул, що розміщений на півночі Іраку, терористи зможуть збагатитися за рахунок податків на 8 млн дол. США щомісяця. Ці податки включають у себе таке: податок на всі товари та послуги; податок на телекомунікаційні компанії; податок на зняття готівки з банківських рахунків; 5 % податку з заробітної плати працівників у галузі соціального забезпечення; дорожній податок у розмірі 200 дол. США; митний збір (10 % від вартості вантажу); податок на розвідку археологічних пам'яток (20 % в Алеппо, 50 % у Ракка); податок для громад не мусульманської віри (відомий як джизья).

У загальному від податкової системи, запровадженої у районах, що перебувають під контролем ІД в Іраку та Сирії, фінансовий фонд терористів може поповнитися на 30 млн дол. США в місяць, або 360 млн дол. США в рік [8].

ІД також активно проводить захоплення фінансового сектора на підконтрольних територіях Іраку та Сирії, беручи під контроль банки та фінансові установи. Наприклад, у червні 2014 р. терористи захопили друге за величиною місто в Іраку Мосул і взяли під контроль декілька приватних та державних банків, включаючи Центральний банк Іраку. Губернатор провінції Найнава повідомив, що в середині червня 2014 р. терористи вкрали з Мосульської філії Центрального Банку Іраку 425 млн дол. США [11]. У багатьох районах Сирії, банківська система також під контролем терористів.

Фінансові резерви ІД поповнюються також за рахунок приватних внесків спонсорів із Катару, Кувейту та Саудівської Аравії, які виступають проти державної влади Сирії та Іраку [1].

Висновки. Отже, терористичне об'єднання «Ісламська Держава» поповнює свої фінансові резерви за допомогою викупів від викрадення людей, різноманітних податків, захоплення банків та фінансових установ, продажу на чорному ринку нафти, природного газу, фосфатів, сірки, цементу, сільськогосподарської продукції, а також від приватних спонсорів. Чим більше в ІД буде фінансових засобів для функціонування, тим вища вірогідність захоплення нових територій, здійснення терактів на території інших держав та погіршення стану міжнародної безпеки загалом.

Джерела та література

1. Исламское государство: территория войны [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.liga.net/projects/igil/>
2. Bassem Mroue. Syria, Iraq Oil Controlled by Islamic State Group / Mroue Bassem [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://news.yahoo.com/syria-iraq-oil-controlled-islamic-174713996.html>
3. Global information and early warning system on Food and Agriculture (GIEWS) office [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.fao.org/3/a-i3898e.pdf>
4. Islamic State – ISIS funded by sales of oil, captured women and taxes Christians must pay to stay alive; and how banks are used to finance terrorism [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.antimoneylaunderinglaw.com/2014/09/islamic-state-who-finances-isis-and-bank-risk-factors-for-terrorist-financing.html>
5. Islamic State militants grab new weapon – Iraqi wheat [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.reuters.com/article/2014/08/13/us-iraq-security-islamicstate-wheat-id USKBN0GD14720140813>
6. Islamic State oil production reduced by air strikes – IEA [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://uk.mobile.reuters.com/article/idUKKCN0I30ZQ20141014? irpc=932>

7. Islamic State: The economy-based terrorist funding [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://docz.io/doc/860498/islamic-state--the-economy-based-terrorist-funding>
8. Thorndike Joseph. How ISIS is using taxes to build a terrorist Stat / Joseph Thorndike [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forbes.com/sites/taxanalysts/2014/08/18/how-isis-is-using-taxes-to-build-a-terrorist-state/>.
9. Lafarge evacuates Syrian plant on security grounds [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.reuters.com/article/2014/09/25/syria-crisis-lafarge-idUSL6N0RQ2NE20140925_
10. Mishraq Company site (South of Mosul) or from Baghdad follow up office [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mishraq.industry.gov.iq/index.html_
11. Terrence McCoy. ISIS just stole \$425 million, Iraqi governor says, and became the world's richest terrorist group / McCoy Terrence [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2014/06/12/isis-just-stole-425-million-and-became-the-worlds-richest-terrorist-group/>.

УДК 341.223.2:327.5(477.75+470)

Н. М. Саламага – студентка 5 курсу факультету міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Правові наслідки анексії Російською Федерацією Кримського півострова

*Роботу виконано на кафедрі країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки
Науковий керівник: А. А. Моренчук – кандидат історичних наук, доцент кафедри країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки*

Проаналізовано правові наслідки окупації та незаконної анексії Криму Російською Федерацією. Вказується, що дії Росії створюють загрозу не тільки суверенітету й територіальній цілісності України, а й для всього світового порядку. Агресія Росії проти України, яка почалася з окупації та незаконної анексії Криму, матиме незворотні наслідки для всього міжнародного співтовариства.

Ключові слова: анексія, окупація, Крим, міжнародне право, міжнародне співтовариство.

Salamaga N. M. The Legal Consequences of Annexation of the Crimea by the Russian Federation. The essay analyzes the illegal annexation of the Crimea by the Russian Federation. It was determined that Russia's actions are a threat not only to the sovereignty and territorial integrity of Ukraine, but also to the world order. Russian aggression against Ukraine, which began with the occupation and illegal annexation of the Crimea will have irreversible consequences for the entire international community.

Key words: annexation, occupation, Crimea, international law, international community.

Актуальність теми полягає у необхідності дослідження правових наслідків незаконної анексії Криму Російською Федерацією. Дії Росії створюють загрозу не тільки суверенітету й територіальній цілісності України, а й для всього світового порядку.

Метою наукового дослідження є аналіз міжнародного законодавства з метою обґрунтування неправомірності анексії української території, здійсненої збройними силами та інститутами політичної влади РФ.

© Саламага Н. М., 2015